

Dönem : 21
Yasama Yılı : 3

T.B.M.M. (S. Sayısı : 725)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE GÜRCİSTAN ARASINDA ORTAK SINIRIN ANTI-PERSONEL MAYINLARDAN ARINDIRILMASI VE BUNLARIN GELECEKTE SINIR KORUMA AMACIYLA KULLANILMAMASI İÇİN BİR İKİLİ REJİM TESİS EDİLMESİ HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI VE DIŞİŞLERİ KOMİSYONU RAPORU (1/867)

Not. :Tasarı, Başkanlıkça Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.
Başbakanlık 29.5.2001
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-309/2582

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 14.5.2001 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Ortak Sınırın Anti-Personel Mayinlardan Arındırılması ve Bunların Gelecekte Sınır Koruma Amacıyla Kullanılmaması İçin Bir İkili Rejim Tesis Edilmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

TASARI GEREKÇESİ

Anti-personel mayınların sorumsuzca kullanılmasının sivil nüfusta yol açtığı ağır kayıplar, son yıllarda uluslararası kamuoyunda giderek artan bir hassasiyete neden olmuştur. Anti-personel mayınların topyekûn yasaklanması konusunda ortaya çıkan siyasî teşebbüsler çerçevesinde başlatılan faaliyetler, "Anti-Personel Mayınların Kullanımı, Üretimi, Stoklanması ve Transferinin Yasaklanması ile Bunların İmhasına İlişkin Sözleşme"nin 2-4 Aralık 1997 tarihlerinde Ottova'da gerçekleştirilen konferansta imzalanmasıyla sonuçlanmıştır. 1 Mart 1999 tarihinde yürürlüğe giren Ottova Sözleşmesini 31 Ocak 2001 tarihi itibarıyla 139 ülke imzalamış, 110 ülke ise onaylamış bulunmaktadır.

Türkiye, anti-personel mayınların neden olduğu yaralama ile ölümlerden ve bunun insanî bakımdan yol açtığı sonuçlardan duyulan kaygıları paylaşmakla birlikte, coğrafi konumundan kaynaklanan özel güvenlik mülahazalarıyla Ottava Sözleşmesine bugüne kadar taraf olmamıştır. Anılan Sözleşmeyi komşularımızdan sadece Bulgaristan ve Yunanistan imzalamış, bunlar arasında da yalnızca Bulgaristan onaylamış bulunmaktadır. Güneydoğu komşularımızın ise, sözleşmeye taraf olma yönünde herhangi bir niyetleri olmadığı görülmektedir. Ayrıca, sözkonusu bölgede anti-personel mayınların özellikle terör örgütlerince ayırım gözetilmeksizin kullanılmakta olması, ülkemizin bugüne kadar Ottava Sözleşmesi'ne taraf olmaktan imtina etmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Bununla birlikte, uluslararası toplumun anti-personel mayınların yol açtığı zararların önüne geçilmesi çabalarına katkıda bulunma kararlılığının bir ifadesi olarak ülkemiz, 1996 yılında anti-

personel mayınların ihracatını ve transferini yasaklayan ulusal bir moratoryum ilan etmiş ve 1998 yılında bu moratoryumu 3 yıl süre ile uzatmış bulunmaktadır. Terörle mücadele alanında elde edilen başarılar, askerî makamlarımızın sınır güvenliği açısından anti-personel mayınların kullanılmasının önümüzdeki dönemde zaruret arzetyeacağı yönündeki değerlendirmeleri ve uluslararası kamuoyunun artan hassasiyeti muvacehesinde, ayrıca komşularımızın da anılan sözleşmeyi imzalayıp onaylamaya teşvik edilmesi amacıyla, Ottova Sözleşmesi'ne taraf olmamız hususundaki çalışmalar sürmektedir.

Bu arada ülkemiz, Sözleşmenin insanî hedeflerinin ikili ve bölgesel planda geliştirilecek önlemlerle de desteklenebileceği inancıyla, askerî makamlarımızın da görüşleri alınmak suretiyle, bazı komşu ülkelerle ortak sınırlarımızın anti-personel mayınlardan arındırılması için teşebbüslerde bulunmuştur. Bu çerçevede, anti-personel mayınların kullanılmaması ve ortak sınıra yakın bölgelerdeki anti-personel mayınların temizlenmesi veya imha edilmesi amacıyla Bulgaristan ile aramızda 22 Mart 1999 tarihinde Sofya'da bir Anlaşma imzalanmıştır. Söz konusu Anlaşma, TBMM Genel Kurulu tarafından 4 Kasım 2000 tarihinde onaylanmıştır.

Aynı amaçla Gürcistan ile bir süredir yürütölmekte olan müzakereler, ortak sınırlarımızın anti-personel mayınların arındırılması ve bunların gelecekte kullanılmaması hakkında bir Anlaşmanın 29 Ocak 2001 tarihinde Ankara'da imzalanmasıyla sonuçlanmıştır. Anlaşmanın, onay belgelerinin teatisini müteakip 90 gün içerisinde yürürlüğe girmesi hükme bağlanmıştır. İki ülke arasında dostluk, iyi komşuluk ve işbirliği ilkeleri temelinden hareketle, uluslararası toplumun anti-personel mayınları yasaklamaya yönelik çabalarına katkıda bulunmak üzere Gürcistan ile neticelendirilen söz konusu Anlaşmanın ülkemiz tarafından onaylanması, Bulgaristan ile imzalanan Anlaşmanın ardından atılan ikinci bir adım olarak, bölge ülkeleri arasında ikili düzenlemeler yapılması faaliyetlerini güçlendirecek, ayrıca bu husustaki dış politika prensiplerimizin teyit edilmesi ve sürdürölmesi açısından katkı sağlayacaktır.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ GEREKÇE

Anti-personel mayınların sorumsuzca kullanılmasının sivil nüfusta yol açtığı ağır kayıplar, son yıllarda uluslararası kamuoyunda giderek artan bir hassasiyete neden olmuştur. Anti-personel mayınların topyekûn yasaklanması konusunda ortaya çıkan siyasî teşebbüsler çerçevesinde başlatılan faaliyetler, "Anti-Personel Mayınların Kullanımı, Üretimi, Stoklanması ve Transferinin Yasaklanması ile Bunların İmhasına İlişkin Sözleşme"nin 2-4 Aralık 1997 tarihlerinde Ottova'da gerçekleştirilen konferansta imzalanmasıyla sonuçlanmıştır. 1 Mart 1999 tarihinde yürürlüğe giren Ottova Sözleşmesi'ni 31 Ocak 2001 tarihi itibarıyla 139 ülke imzalamış, 110 ülke ise onaylamış bulunmaktadır.

Türkiye, anti-personel mayınların neden olduğu yaralama ile ölümlerden ve bunun insanî bakımdan yol açtığı sonuçlardan duyulan kaygıları paylaşmakla birlikte, coğrafi konumundan kaynaklanan özel güvenlik mülahazalarıyla Ottova Sözleşmesine bugüne kadar taraf olmamıştır. Anılan Sözleşmeyi komşularımızdan sadece Bulgaristan ve Yunanistan imzalamış, bunlar arasında da yalnızca Bulgaristan onaylamış bulunmaktadır. Güneydoğu komşularımızın ise, sözleşmeye taraf olma yönünde herhangi bir niyetleri olmadığı görölmektedir. Ayrıca, söz konusu bölgede anti-personel mayınların özellikle terör örgütlerince ayırım gözetilmeksizin kullanılmakta olması, ülkemizin bugüne kadar Ottova Sözleşmesi'ne taraf olmaktan imtina etmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Bununla birlikte, uluslararası toplumun anti-personel mayınların yol açtığı zararların önüne geçilmesi çabalarına katkıda bulunma kararlılığının bir ifadesi olarak ülkemiz, 1996 yılında anti-personel mayınların ihracatını ve transferini yasaklayan ulusal bir moratoryum ilan etmiş ve 1998 yılında bu moratoryumu 3 yıl süre ile uzatmış bulunmaktadır. Terörle mücadele alanında elde edilen başarılar, askerî makamlarımızın sınır güvenliği açısından anti-personel mayınların kullanılmasının önümüzdeki dönemde zaruret arzetyeacağı yönündeki değerlendirmeleri ve uluslararası kamuoyunun artan hassasiyeti muvacehesinde, ayrıca komşularımızın da anılan sözleşmeyi imzalayıp onaylamaya teşvik edilmesi amacıyla, Ottova Sözleşmesine taraf olmamız hususundaki çalışmalar sürmektedir.

Bu arada ülkemiz, Sözleşmenin insanî hedeflerinin ikili ve bölgesel planda geliştirilecek

önlemlerde de desteklenebileceği inancıyla, askerî makamlarımızın da görüşleri alınmak suretiyle, bazı komşu ülkelerle ortak sınırlarımızın anti-personel mayınlardan arındırılması için teşebbüslerde bulunmuştur. Bu çerçevede, anti-personel mayınlardan arındırılması ve ortak sınıra yakın bölgelerdeki anti-personel mayınların temizlenmesi veya imha edilmesi amacıyla Bulgaristan ile aramızda 22 Mart 1999 tarihinde Sofya'da bir Anlaşma imzalanmıştır. Söz konusu Anlaşma, TBMM Genel Kurulu tarafından 4 Aralık 2000 tarihinde onaylanmıştır.

Aynı amaçla Gürcistan ile bir süredir yürütülmekte olan müzakereler, ortak sınırlarımızın anti-personel mayınların arındırılması ve bunların gelecekte kullanılmaması hakkında bir Anlaşmanın 29 Ocak 2001 tarihinde Ankara'da imzalanmasıyla sonuçlanmıştır. Anlaşmanın, onay belgelerinin teatisini müteakip 90 gün içerisinde yürürlüğe girmesi hükme bağlanmıştır. İki ülke arasında dostluk, iyi komşuluk ve işbirliği ilkelerinden hareketle, uluslararası toplumun anti-personel mayınları yasaklamaya yönelik çabalarına katkıda bulunmak üzere Gürcistan ile neticelendirilen söz konusu Anlaşmanın ülkemiz tarafından onaylanması, Bulgaristan ile imzalanan Anlaşmanın ardından atılan ikinci bir adım olarak, bölge ülkeleri arasında ikili düzenlemeler yapılması faaliyetlerini güçlendirecek, ayrıca bu husustaki dış politika prensiplerimizin teyit edilmesi ve sürdürülmesi açısından katkı sağlayacaktır.

Dışişleri Komisyonu Raporu
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu 21.6.2001
Esas No. :1/867

Karar No. : 36

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Ortak Sınırın Anti-Personel Mayınlardan Arındırılması ve Bunların Gelecekte Sınır Koruma Amacıyla Kullanılmaması İçin Bir İkili Rejim Tesis Edilmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 14 Haziran 2001 tarihli 19 uncu Birleşiminde Genelkurmay Başkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Anti-Personel mayınların sorumsuzca kullanılmasının sivil nüfusta yol açtığı ağır kayıplar, uluslararası kamuoyunda giderek artan bir hassasiyete neden olmuş ve "Anti-Personel Mayınların Kullanımı, Üretimi, Stoklanması ve Transferinin Yasaklanması ile Bunların İmhasına İlişkin Sözleşme" (Ottova Sözleşmesi) 1 Mart 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türkiye, anti-personel mayınların yol açtığı sonuçlardan duyulan kaygıları paylaşmakla birlikte, coğrafi konumundan kaynaklanan özel güvenlik mülahazalarıyla Ottova Sözleşmesi'ne taraf olmamış, bazı komşu ülkelerle ortak sınırlarımızın anti-personel mayınlardan arındırılması amacıyla anlaşmalar imzalamıştır.

Gürcistan ile ortak sınırlarımızın anti-personel mayınlardan arındırılması ve bunların gelecekte kullanılmamasını amaçlayan Anlaşma Komisyonumuzca uygun görülmüş ve Gerekçedeki düzeltme ile kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan Kâmrân İnan Van	Başkanvekili Suat Çağlayan İzmir	Sözcü Mehmet Kaya Kahramanmaraş
Üye Teoman Özalp Bursa	Üye Servet Sazak Eskişehir	Üye Zafer Güler İstanbul
Üye İrfan Gündüz	Üye M.Ali İrtemçelik	Üye Hüseyin Kansu

İstanbul

Üye
Osman Yumakoğulları
İstanbul

Üye
Cevdet Akçalı
Kütahya

Üye
Mehmet Yaşar Ünal
Uşak

İstanbul

Üye
Abdullah Gül
Kayseri

Üye
Basri Coşkun
Malatya

İstanbul

Üye
Hüseyin Arı
Konya

Üye
M. Necati Çetinkaya
Manisa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE GÜRCİSTAN ARASINDA ORTAK SINIRIN ANTI-PERSONEL MAYINLARDAN ARINDIRILMASI VE BUNLARIN GELECEKTE SINIR KORUMA AMACIYLA KULLANILMAMASI İÇİN BİR İKİLİ REJİM TESİS EDİLMESİ HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BU-LUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 29 Ocak 2001 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Ortak Sınırın Anti-Personel Mayınlardan Arındırılması ve Bunların Gelecekte Sınır Koruma Amacıyla Kullanılmaması İçin Bir İkili Rejim Tesis Edilmesi Hakkında Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE GÜRCİSTAN ARASINDA ORTAK SINIRIN ANTI-PERSONEL MAYINLARDAN ARINDIRILMASI VE BUNLARIN GELECEKTE SINIR KORUMA AMACIYLA KULLANILMAMASI İÇİN BİR İKİLİ REJİM TESİS EDİLMESİ HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BU-LUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit
Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
D. Bahçeli

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
H. H. Özkan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
M. Yılmaz

Devlet Bakanı
K. Derviş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı
M. Keçeciler

Devlet Bakanı V.
M. Bostancıoğlu

Devlet Bakanı
F. Bal

Devlet Bakanı
Y. Yalova

Devlet Bakanı
M. Yılmaz

Devlet Bakanı
Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı
R. K. Yücelen

Devlet Bakanı H. Gemici	Devlet Bakanı V. Prof. Dr. R. Mirzaoğlu	Devlet Bakanı E. S. Gaydalı
Devlet Bakanı F. Ünlü	Devlet Bakanı Prof. Dr. A. Çay	Devlet Bakanı R. Önal
Adalet Bakanı V. Prof. Dr. N. Çağan	Millî Savunma Bakanı S. Çakmakoğlu	İçişleri Bakanı S. Tantan
Dışişleri Bakanı V. H. H. Özkan	Maliye Bakanı S. Oral	Millî Eğitim Bakanı M. Bostancıoğlu
Bayındırlık ve İskân Bakanı K. Aydın	Sağlık Bakanı V. Prof. Dr. H. Y. Gökçalp	Ulaştırma Bakanı Prof. Dr. E. Öksüz
Tarım ve Köyişleri Bakanı Prof. Dr. H. Y. Gökçalp	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı Y. Okuyan	Sanayi ve Ticaret Bakanı A. K. Tanrıkulu
En. ve Tab. Kay. Bakanı Z. Çakan	Kültür Bakanı M. İ. Talay	Turizm Bakanı E. Mumcu
Orman Bakanı Prof. Dr. N. Çağan	Çevre Bakanı F. Aytekin	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE GÜRCİSTAN ARASINDA ORTAK SINIRIN ANTİ-PERSONEL MAYINLARDAN ARINDIRILMASI VE BUNLARIN GELECEKTE SINIR KORUMA AMACIYLA KULLANILMAMASI İÇİN BİR İKİLİ REJİM TESİS EDİLMESİ HAKKINDA ANLAŞMA

GİRİŞ

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti ve Gürcistan,

Birleşmiş Milletler Şartı, Helsinki Nihaî Senedi, Stokholm Belgesi, Paris Şartı, 1999 Viyana Belgesi, İstanbul Şartı ve AGİT ilkelerinden doğan taahhütlerine bağlılıklarını anımsayarak,

1989'dan bu yana uluslararası alanda meydana gelen kaydadeğer olumlu gelişmeleri dikkate alarak,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki 4 Nisan 1996 tarihli Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasına atıfta bulunarak,

İki ülke arasındaki, 15 Nisan 1998 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Gürcistan Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Konularda İşbirliği Mutabakat Zaptında ifade edilen dostluk, iyi komşuluk ve işbirliği ilkelerini teyit ederek,

Bölgedeki istikrar, güven ve şeffaflığa daha fazla katkıda bulunma azmiyle,

Ortak insancıl değerleri paylaşarak ve uluslararası toplumun anti-personel mayınların kullanılmasını, depolanmasını, üretimini ve transferini yasaklamaya yönelik övgüye layık çabalarına katkıda bulunmayı arzulayarak,

Aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır :

MADDE 1

TANIMLAR

1. "Anti-Personel Mayın (APM)", bir kişinin mevcudiyeti, yaklaşması veya teması ile infilak edecek biçimde tasarımılanan ve bir veya birden fazla kişiyi etkisiz hale getirecek, yaralayacak veya öldürecek mayındır. Şahıslara yönelik olmayıp, araçların yaklaşması, üzerine basması veya dokunması ile patlayacak şekilde tasarımılanmış ve bunların yerinden sökülmesini engelleyen sistemlerle teçhiz edilmiş mayınlar, bu şekilde teçhiz edilmiş olmaları nedeniyle, anti-personel mayın olarak telakki edilmezler.
2. "Mayınlı Saha", mayın bulunması veya mayın bulunmasından şüphe duyulması nedeniyle tehlikeli olan alan anlamına gelmektedir.
3. "Gözlemlenen Taraf", topraklarında anti-personel mayınların temizlenmesinin gözlemlendiği Taraftır.
4. "Gözlemci Taraf", gözlem yapılmasını talep eden ve bu nedenle gözlemin yürütülmesinden sorumlu olan Taraftır.
5. "Gözlemci", Taraflardan birinin bu Anlaşmanın 4 üncü maddesi hükümleri uyarınca, bir gözlemi yürütmek üzere belirlediği ve o Taraf Devletin onaylanmış gözlemciler listesinde yer alan şahıs demektir.
6. "Gözlem Ekibi", belirli bir gözlemi yürütmek üzere Gözlemci Tarafça atanmış gözlemciler grubu demektir.
7. "Refakat Ekibi", Gözlemlenen Tarafın gözlemlene faaliyetleri süresince Gözlemci Tarafa refakat eden grubuna denir.
8. "Gözlem Ziyareti", bu Anlaşmanın uygulanmasını temin etmek üzere Taraflardan birinin Gözlem Ekibinin diğer Tarafın topraklarında gerçekleştirdiği ziyaret demektir.
9. "Giriş/Çıkış Noktası" topraklarında gözlem yapılacak Tarafça belirlenen Gözlem Ekibi üyelerinin Gözlemlenen Tarafın topraklarına varacağı ve topraklarından ayrılacağı noktadır.

MADDE 2

AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı, bölgesel güven ve güvenlik artırıcı önlemlere katkıda bulunmak ve taraflar arasında iyi komşuluk ilişkilerini geliştirmek için ortak sınırdan başlayarak belirlenmiş olan bölgenin anti-personel mayınlardan arındırılması ve bunların sınır koruma amacıyla gelecekte de kullanılmasının önlenmesidir.

MADDE 3

KAPSAM VE UYGULAMA ALANI

İşbu Anlaşma, Türkiye-Gürcistan ortak sınırının her iki yanında 10 km. derinlikte (yabancı devletler tarafından geçici olarak kullanılmakta olan askerî tesisler hariç) belirlenen bölgelerdeki döşenmiş ve/veya depolanmış anti-personel mayınların temizlenmesi ve/veya imhası ile bunların gelecekte kullanılmasının önlenmesine ilişkin olarak icra edilecek faaliyetleri belirler. Mevcut uygulama alanı ulusal mevzuattaki değişikliklere bağlı olarak değiştirilebilir.

MADDE 4

GÖZLEM FAALİYETLERİ

1. Taraflar, ortak sınırlarının her iki yanında uygulama alanı içindeki bölgelerde mayın temizleme faaliyetlerini, bu Anlaşmanın 6 ncı maddesinin 1 inci paragrafı uyarınca bildirilen depolar da dahil olmak üzere, mutabakat ile yılda bir kez karşılıklı olarak gözlemleyeceklerdir.
2. Gözlemciler, Gözlemci Tarafın vatandaşı olacaklardır. Gözlemci Ekibi en fazla üç gözlemci, bir tercüman ve yardımcı personelden oluşacak, ancak Gözlemci Ekibine dahil kişilerin sayısı altıyı aşmayacaktır
3. Gözlem Ziyareti gerçekleştirmek isteyen Taraf, bu talebini ve Gözlem Ekibi üyelerinin kimliklerini, gözlem yapılacak mahallî, gözlemin bölgenin neresinden başlayacağını ve Gözlemci Ekibinin Giriş Noktasını karşı tarafa en az 45 gün önceden diplomatik kanallardan bildirecektir. Gözlemlenen Taraf, gözlem talebini kabul edip etmediğini gözlemin başlamasından en az 20 gün önce Gözlemci Tarafa bildirmek mecburiyetindedir.
4. Gözlemlenen Taraf, gözlem öncesinde yapılacak koordinasyon toplantısında uygulama alanındaki mayın temizleme faaliyetleri, mayın depolarının yerleri ve durumları hakkında diğer Tarafa bilgi verecektir.
5. Gözlem, Gözlem Ekibinin Gözlemlenen Tarafın topraklarına varışının ertesi günü başlayacak ve ilke olarak üç gün içinde tamamlanacaktır. Ülke içindeki süre 6 günü geçmeyecektir.
6. Gözlem Ziyaretleri için Tarafların uygulama alanındaki toprakları iki bölgeye ayrılacak ve bir Gözlem Ziyaretinde bir bölge gözlemlenecektir. Sözkonusu bölgelerin sınırları ilk koordinasyon toplantısında tespit edilecektir.
7. Taraflar ilk koordinasyon toplantısında Giriş/Çıkış noktalarını belirleyecekler ve Gözlem Ziyaretleri sırasında bu noktaları kullanacaklardır.
8. Her yıl gerçekleştirilecek olan Gözlemler tarafların ortak rızası ile sayıca artırılabilir veya gerek görülüyorsa iptal edilebilir.

MADDE 5

İMHA VEYA TEMİZLEME SÜRESİ

Uygulama alanında anti-personel mayınların imhası veya temizlenmesi, bu Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 6 yıl içinde tamamlanmalıdır. Bu süreç normal olarak yılda bir kez yapılacak Gözlem Ziyaretleri ile gözlemlenecektir.

MADDE 6

BİLGİ DEĞİŞİMİ

1. Bu Anlaşma hükümlerine uyulmasının temin edilmesi amacıyla, her iki taraf, uygulama alanındaki tüm mayınlı sahaların yeri ile depolanmış tüm anti-personel mayınların toplam sayısı ve yeri hakkında, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini izleyen 90 gün içinde ön bilgi değişiminde bulunacaklardır. Bu bilgi değişimi her yıl en geç 31 Ocak'a kadar yineleneyecektir. Yıl içinde önemli bir değişiklik meydana gelmesi halinde, ilgili Taraf, diğer Tarafı 10 gün içerisinde bu değişiklikten haberdar edecektir.
2. Bütün bilgi değişimleri diplomatik kanaldan yapılacaktır.

MADDE 7

GÖZLEM EKİPLERİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER

1. Giriş/Çıkış Noktalarına varışlarında Gözlem Ekibi üyelerini bir refakat ekibi karşılayacak ve Gözlem faaliyeti süresince Gözlem Ekibine refakat edecektir.
2. Gözlemlenen Tarafın topraklarında Gözlemci Ekip üyelerinin mevcudiyeti sırasında, Gözlemlenen Taraf uygun çalışma yeri, ulaşım ve gerektiği takdirde acil tıbbî yardım sağlayacaktır.

MADDE 8

TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Gözlemlenen Tarafa ait menkul ve gayrimenkullere Gözlem Ziyareti sırasında Gözlemci Tarafın suç teşkil etmeyen bir fiili sonucu zarar ve ziyan meydana gelmesi durumunda, Gözlemlenen Taraf üçüncü şahıslara verilecek zarar veya ziyan hariç olabilecek tazminat taleplerinden feragat edecektir.
2. Taraflar, bu Anlaşma hükümleri gereğince icra edilen faaliyetler nedeniyle, Gözlem Ekibi mensuplarının yaralanması, sakatlanması veya ölümü halinde, resmi olarak birbirlerinden herhangi bir tazminat talebinde bulunmamayı taahhüt ederler. Bununla birlikte, Taraflar, üçüncü şahısların sebep olduğu yaralanma, sakatlanma veya ölümle sonuçlanan hallerde tazminat hakkını saklı tutarlar.

MADDE 9

MALÎ HUSUSLAR

Gözlem Ekibi üyelerinin, uygulama alanı dahilindeki iâşe-ibate ve ulaştırma giderleri dahil, Gözlem Ziyareti ile ilgili tüm harcamaları ve acil tıbbî yardım giderleri maddî imkânları dahilinde Gözlemlenen Tarafça üstlenilecektir.

MADDE 10

İDARÎ HUSUSLAR

Gözlemciler statülerine uygun hizmetler ve tesislerden yararlanacaklardır.

MADDE 11

AYRICALIK VE BAĞIŞIKLIKLAR

Gözlemcilere, Gözlem Ziyareti sırasında, diplomatik ilişkileri düzenleyen Viyana Sözleşmesinde diplomatik temsilcilere tanınan ayrıcalık ve bağışıklıklar tanınacaktır.

MADDE 12

BİLGİNİN KORUNMASI

1. Her iki Taraf, bu Anlaşmanın uygulanması kapsamında elde ettikleri bilgiler konusunda

gizlilik derecesi sınıflandırması kurallarına uyacaklardır.

2. Tarafların bu bilgileri ait olduğu Tarafın yazılı izni olmaksızın üçüncü taraflara açıklama hakkı bulunmamaktadır.

3. Gizlilik derecesi sınıflandırmasına riayet kuralları, Anlaşmanın sona ermesinin ardından da geçerliliğini koruyacaktır.

MADDE 13

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Taraflar, bu Anlaşmanın yorum ve uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıkları görüşmeler yoluyla çözümleneceklerdir. 90 gün içinde görüşmeler yoluyla bir çözüme ulaşılamadığı takdirde, Taraflardan herhangi biri, en az 90 gün öncesinden yazılı bildirimde bulunmak suretiyle, Anlaşmaya son verilebilir.

MADDE 14

TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

1. Taraflardan her biri bu Anlaşma için yazılı olarak tadil ya da gözden geçirme önerisinde bulunabilir. Bu amaçla, yazılı bildirim yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içinde görüşmeler başlayacaktır. Görüşmelerden 15 gün içinde sonuç alınmazsa, Taraflardan herhangi biri, en az 45 gün öncesinden yazılı bildirimde bulunmak suretiyle, Anlaşmaya son verebilecektir. Mutabık kalınan değişiklikler veya gözden geçirilen hususlar bu Anlaşmaya ek bir Protokole yansıtılacak ve onay gerektirecektir.

2. Anlaşmanın uygulanmasını gözden geçirmek üzere, her 3 yılda bir, dönüşümlü olarak Taraflardan birinin topraklarında bir toplantı düzenlenecektir.

MADDE 15

SÜRE VE SONA ERME

Bu Anlaşma altı yıllık bir süre için yürürlükte kalacaktır. Taraflardan biri diğerini bu sürenin bitiminden 90 gün öncesine kadar Anlaşmayı sona erdirmeye niyetinden haberdar etmezse, Anlaşma otomatik olarak müteakip birer yıllık sürelerle uzayacaktır.

MADDE 16

ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma onay gerektirmektedir. Anlaşma, onay belgelerinin teati edildiği tarihten itibaren 90 gün içinde yürürlüğe girecektir.

Bu Anlaşma 29 Ocak 2001 tarihinde, Ankara'da, her biri aynı derecede geçerli olmak üzere, Türkçe, Gürcü ve İngilizce dillerindeki iki orijinal metin olarak tanzim edilmiştir. Yorum konusunda uyuşmazlık olduğunda İngilizce nüsha geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Adına
İsmail CEM
Dışişleri Bakanı

Gürcistan Adına
İrakli MENAGARİSHVİLİ
Dışişleri Bakanı